

2011 Genel Seçimlerinde Siyasi Partiler ve Ormancılık İlişkileri

*Erdoğan ATMIŞ, Hikmet Batuhan GÜNŞEN

Bartın Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü, BARTIN

*Sorumlu yazar: eatmis@bartin.edu.tr

Geliş Tarihi:05.09.2011

Özet

Siyasal partiler toplum iradesinin siyasi arenaya yansımadır. Siyasal sistemin niteliği ve karakteri ne olursa olsun çağdaş toplumların hepsinde partiler birinci derecede önemli rol oynarlar. Türkiye’de ormancılık politikasının oluşturulmasında siyasi partilerin, özellikle iktidarı elinde bulunduran siyasi partiler ile parlamentoda grubu bulunan siyasi partilerin önemli etkileri vardır. Siyasi partilerin ormancılığa bakışlarını seçim öncesi yayınladıkları seçim bildirgelerinden öğrenmek mümkündür.

Bu çalışmada 12 Haziran 2011 tarihinde yapılan genel seçimlere katılan 15 partinin seçim bildirgeleri ayrı ayrı incelenmiştir. Bu incelemeler sonucunda toplanan veriler, analiz edildikten sonra dokuz ayrı başlık altında değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Bulgular değerlendirildiğinde; siyasi partilerin, 2011 yılındaki seçim bildirgelerinde (veya parti programlarında) ormancılığa önceki yıllara göre biraz daha fazla yer verseler de, ormancılık konusundaki düşüncelerini tutarlı politikalara dayandırmak konusunda pek fazla yol almadıkları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Siyasal partiler, ormancılık politikası, orman-toplum ilişkileri, genel seçim, çevre ve orman

Relations between Political Parties and Forestry in 2011 General Elections

Abstract

Political parties are voted into office in order to reflect the general will of the electorate into the political arena. Parties are of primary importance in almost every modern society no matter what the political system is. In Turkey, political parties, particularly the parties in power, have important effects on the formulation of forestry policy. The approach that political parties are likely to take in relation to forestry can be learned from the declarations that they publish prior to elections.

This study examines the election declarations published by 15 different parties that participated in the election on 12th June 2011. The findings are analyzed and evaluated in relation to nine different headings. The study shows that even though the 2011 election declarations of political parties include more information about forestry than in previous declarations, their opinions about forestry are not based on consistent policies.

Keywords: Political parties, forestry policy, forest-society relations, general election, environment and forest

Giriş

Siyasal partiler toplum iradesinin siyasi arenaya yansımadır. Siyasal sistemin niteliği ve karakteri ne olursa olsun çağdaş toplumların hepsinde partiler birinci derecede önemli rol oynarlar (Kapani, 1998; Bulut ve Güven, 2010).

Siyasal karar alma sürecinde kamusal mal ve hizmetlere olan talebin belirlenmesinde siyasi partiler önemli görevler üstlenmektedir. Çok partili temsili demokrasilerin olduğu ülkelerde bireyler, kamu mal ve hizmetlerine olan tercihlerini doğrudan belirtmezler. Bireyler tercihlerini, partilerin açıklamış oldukları parti

programları (ve seçim bildirgeleri) doğrultusunda oylarını bir partiye vererek belirtmektedirler (Sakal, 1998).

Ormancılık politikasının partiler üstü bir niteliğe sahip olması, iç politika aracı yapılmaması, iktidar değişikliklerinden etkilenmemesi ülke ormancılığının başarılı olmasını sağlayacak önemli unsurlardır (Eryılmaz, 1985). Ancak, ormanların zaman zaman partilerin siyasi propagandalarına kurban edildiği bilinmektedir. Örneğin, Anayasadaki “Ormanların tahrip edilmesine yol açan hiçbir siyasi propaganda yapılamaz” hükmüne karşın, 1970 yılında iktidar ve muhalefet partileri bir araya gelip uzlaşma

halinde “Orman suçları için genel af çıkarılamaz” hükmünü Anayasadan çıkarabilmişlerdir. Bu hüküm sonradan 1982 yılında Anayasaya tekrar konulmuştur (Özdönmez ve ark., 1996).

Belirlenen ulusal ormancılık politikası amaçlarına ulaşılabilmesi için öncelikle saptanan amaçların tüm ilgili kişi, grup veya örgütlerce benimsenmiş olmasında yarar bulunmaktadır (Gümü, 2004). Siyasi partiler, ormancılıkta katılımın önemli ilgi gruplarından biridir. Türkiye’de ormancılık politikasının oluşturulmasında siyasi partilerin, özellikle iktidarı elinde bulduran partiler ile parlamentoda grubu bulunan siyasi partilerin önemli etkileri vardır (Anonim, 2005; Atmış, 2003a; Atmış, 2003b; Atmış, 2008). Krott (2005)’de ormancılık politikası hakkında önemli kararlar alınması sırasında üst düzey yönetim, parlamento ve siyasi partilerin katılımının çok önemli olduğunu belirtmektedir.

Ülkemizde ormancılık politikalarını belirlemede önemli bir rolü olan siyasi partiler ve bu partilerin ormancılık üzerindeki etkileri ormancılık politikası açısından yeterince irdelenmemiştir. Bu çalışmanın çerçevesi; 2011 Genel Seçimleri için siyasi partilerin hazırladıkları seçim bildirelerinin incelenmesi ve partilerin ormancılık hakkındaki yaklaşımlarının ortak bir zeminde değerlendirilmesiyle sınırlıdır.

Partilerin orman ve ormancılık hakkındaki görüşlerinin tamamını seçim bildirelerinde bulmak mümkün değildir. Fakat bu belgelerden partilerin ormancılık konularına yaklaşımları hakkında önemli bilgiler elde edilebilir. Bu çalışma bir anlamda 2002 ve 2007 Genel Seçimleri ile ilgili olarak Atmış (2003b; 2008) tarafından yapılan çalışmaların devamı niteliğindedir. Adı geçen bu çalışmalardan Atmış (2008)’in sonuç kısmında : “Siyasi partilerin ormana gereken önemi vermediklerini ve ormancılık hakkında tutarlı politikalar oluşturmadıklarını söylemek mümkündür. Oysa Türkiye’de sürdürülebilir ormancılığın gelişmesi için ormancılık politikalarını orta ve uzun vadeli planlara dayandırmaları, bunun için kendi AR-GE birimlerinden, üniversitelerden ve sivil toplum örgütlerinden destek almaları gerekmektedir.” gibi saptama ve öneriler

yapılmıştır. Bu çalışmada siyasi partilerin ortaya koydukları yeni politikalarda bu önerileri dikkate alıp almadıkları da sorgulanmaya çalışılmıştır.

Bulgular içindeki ilk başlık olan “Genel Bilgiler” kısmında partilerin ormancılık politikaları niceliksel olarak değerlendirilmiştir. Sonraki yedi başlık altında ise niteliksel değerlendirmelere yer verilmiştir. Bulguların son başlığı olan “2002 ve 2007 genel seçimleriyle karşılaştırmalar” bölümünde ise 2011 Genel Seçimi’nde ilk üç sırayı alıp mecliste grup kurma hakkını kazanan üç parti olan Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP), Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) ve Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)’nin 2011 Genel Seçimleri’nde seçim bildirelerine yazdıkları ormancılık hakkındaki tespit ve vaatler, 2002 ve 2007 genel seçimlerindeki vaatleriyle karşılaştırılmıştır. Sonuç kısmında ise bulgular değerlendirilmiştir.

Materyal ve Metot

Partilerin ormancılık konusunda belli politikalar oluşturarak bu politikalarını, parti programları, seçim bildireleri ve diğer belgeler aracılığıyla kamuoyuna duyurmaları gerekmektedir (Anonim, 2005; Atmış, 2008). Bu çalışmada partilerin 12 Haziran 2011 tarihinde yapılan genel seçimler için hazırladıkları “Seçim Bildireleri (Beyannameleri)”, seçim bildiresi bulunmayan partilerin (DYP, MP, MMP) ise “Parti Programları” incelenerek bu partilerin orman ve ormancılık hakkındaki düşünceleri öğrenilmeye çalışılmıştır. Partilerin seçim bildirelerine ve parti programlarına resmi web siteleri aracılığıyla ulaşılmıştır. Bu nedenle partilerin seçim bildirelerinden veya parti programlarından alınarak “Bulgular” kısmında verilen alıntılar için metin içi atıf verilmemiştir. Her parti hakkındaki bilgi o partinin seçim bildiresi veya parti programından (DYP, MP, MMP) alıntılanmıştır (Partilerin WEB adresleri; Atmış, 2008).

2011 Genel Seçimlerine katılan siyasi partilerin listesi, parti isimlerinin kısaltmaları ve bu partilerin 2011 Milletvekili Genel Seçimlerinde aldıkları oy oranları Tablo 1’de yer almaktadır (REGA, 2011).

Tablo 1. Siyasal partiler ve oy oranları

<i>Parti Adı</i>	<i>Kısaltma*</i>	<i>2011 Oy Oranı (%)**</i>
Adalet ve Kalkınma Partisi	AKP	49.83
Demokrat Parti	DP	0.65
Cumhuriyet Halk Partisi	CHP	25.98
Emek Partisi	EMEP	0.07
Millet Partisi	MP	0.14
Liberal Demokrat Parti	LDP	0.04
Saadet Partisi	SP	1.27
Hak ve Eşitlik Partisi	HEPAR	0.29
Halkın Sesi Partisi	HSP	0.77
Milliyetçi Hareket Partisi	MHP	13.01
Doğru Yol Partisi	DYP	0.15
Türkiye Komünist Partisi	TKP	0.15
Milliyetçi ve Muhafazakâr P.	MMP	0.08
Büyük Birlik Partisi	BBP	0.75
Demokratik Sol Parti	DSP	0.25

*Makalenin geri kalan kısmında partiler için bu kısaltmalar kullanılacaktır.

**Bağımsız adayların oy oranları bu listede yer almamaktadır.

Bu araştırma, tarama modeli olarak desenlenmiştir. “Tarama modeli geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır.” (Karasar, 2004; Bulut ve Güven, 2010).

Çalışmada öncelikle partilerin seçim bildirelerinde yer alan ormancılıkla doğrudan veya dolaylı olarak ilgili bütün sözcükler belirlenerek “içerik analizi”ne tabi tutulmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından öncelikle kodlanmış, daha sonra da bu kodlardan yararlanarak kategoriler oluşturulmuştur (Bulut ve Güven, 2010). Bu analize göre ormancılıkla ilgili olarak seçilmiş sözcüklerin parti seçim bildiresinde yer alıp almadığı, yer alıyorsa kaç defa yer aldığı tespit edilmiştir. Bu analizin sonuçları Tablo 2’de gösterilmiştir. Daha sonra partilerin ormancılığın önemli konularına bakışlarını sorgulayacak şekilde oluşturulmuş yedi ayrı başlıkta partilerin seçim bildirelerindeki ifadeleri analiz edilmiştir. Bu ifadelerdeki benzerlik ve

farklılıklar ortaya konmuştur. Ayrıca, seçimde ilk üç sırayı alan partilerin seçim bildireleri, 2002 ve 2007 seçimleri için yayınladıkları bildirelerle karşılaştırılarak dokuzuncu başlık altında değerlendirilmiştir.

Bulgular

Genel bilgiler

Bu bölümde siyasal partilerin ormancılık konularıyla hangi derecede ilgili olduklarını niceliksel olarak ölçmek için; ormancılıkla ilgili bazı terimlerin seçim bildirelerinde hangi ölçüde yer aldığı sorgulanmıştır. LDP, DYP ve TKP’nin Tablo 2’de verilen doğa koruma ve ormancılıkla ilgili terimlerin hiçbirine seçim bildirelerinde yer vermediği, geri kalan partiler içinde ise beş partinin öne çıktığı görülmektedir. Söz konusu terimlere AKP ve MHP 70’er kere, DP ve CHP 48’er kere ve DSP 31 kere yer vermiştir. Tablo 2’deki diğer partilerin ormancılık konularına ilgisinin niceliksel olarak oldukça düşük olduğu söylenebilir.

Tablo 2. Partilerin kullandıkları ormancılıkla ilgili terimler

	AKP	DP	CHP	EMEP	MP	SP	HEPAR	HSP	MHP	MMP	BBP	DSP
Ağaçlandırma	5	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0
Biyçeşitlilik	3	2	1	0	0	0	0	0	4	0	0	0
Doğa/Doğal/Tabiat	18	8	17	4	0	13	0	2	24	2	3	14
Doğal Kaynak	2	0	3	0	0	3	0	0	7	0	1	2
Ekoloji/Ekolojik	1	0	4	0	0	2	0	0	4	0	3	1
Ekosistem	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0
Endemik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Erozyon	1	0	1	0	0	1	0	0	2	0	1	1
Habitat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kent Ormanı	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Küresel İklim Değişikliği	6	6	9	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Milli Park	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Orman	15	15	3	1	9	1	2	5	15	1	3	9
Orman Köylüsü	0	5	1	0	2	0	0	1	4	0	0	1
Orman Yangını	3	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
Ormancılık	1	5	0	0	0	0	0	0	4	1	0	0
Sür. Kalkınma	5	1	8	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Sür.Ormancılık	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yaban Hayatı	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Korunan Alan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tabiat Parkı	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tab. Kor. Alanı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tabiat Anıtı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Orman Ürünü	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Ekoturizm	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Orman Mevzuatı	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
2/B	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Orman Kadastro	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Orm. Kooperatifi	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ormancılık Örgütü /Orman Bakanlığı	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
TOPLAM	70	48	48	5	12	21	3	10	70	6	12	31

Orman mülkiyeti ve işletmeciliği

Seçime katılan partiler içinde sadece DP ormanların mülkiyeti, MHP ise ormanların işletmeciliği konusunda net bir görüş beyan etmişlerdir. DP, ormanların mülkiyetinin orman köyünün hükmü şahsiyetine devredileceğini, böylelikle köylünün kendi malı gibi görüp ormanı daha çok sahiplenip koruyacağını dile getirmektedir. MHP ise mülkiyet anlaşmazlıklarını orman kadastro ile genel kadastroyu birleştirerek gidereceğini beyan etmektedir. Ancak buradaki mülkiyet anlaşmazlığı pek açık değildir. Ayrıca bu önerinin halen uygulanmakta olduğunu hatırlatmak gerekir.

MHP “ormanlar çok amaçlı yararlanma, devamlılık, katılımcılık, biyolojik çeşitlilik, uzmanlaşma, su ve yaban hayatının ve ekosistemin etkin korunması hususları

dikkate alınarak işletilecek, korunacak ve geliştirilecektir” demektedir. Ancak işletmeciliğin kimin tarafından yapılacağı konusunda bir bilgi yoktur.

Direkt olarak mülkiyetle ilgili olmasa da HSP seçim beyannamesinde “Halk Danışma Kurulları” oluşturarak, bu kurula tarım ve orman alanlarının imara açılması, sahillerin kullanımı, boğaz köprüsü yapımı gibi kamu tarafından yapılacak büyük ölçekli projelerin yerindeliliğini danışacağını belirtmektedir.

Orman sınırları dışına çıkarılmış alanların değerlendirilmesi yani 2/B konusu da mülkiyet ve işletmecilik kapsamında değerlendirilebilmektedir. Bu konuya 2007 Genel Seçimlerinde sadece CHP ve DP değinmişken (Atmış, 2008), 2011 Genel Seçimlerinde beş parti (CHP, DP, HSP, DSP ve AKP) seçim bildirgelerinde yer vermiştir.

DP seçim beyannamesinde 2/B konusunu daha çok gelir getirici bir kaynak olarak görmektedir ve “orman vasfını yitiren 2/B arazilerinden vergi dışı kaynak yaratırken, yıllardır oralarda yaşayan ve üreten insanımızın, köylümüzün ve çiftçimizin zilyetinde bulunan bu arazileri uygun şartlarda satın almasını sağlayacağız, istendiğinde 99 yıllığına kiraya vereceğiz” diye beyanda bulunmaktadır.

DSP seçim beyannamesinde “Kamu Düzeni, Sosyal Hayat ve Özgürlük” başlığı altında 2/B’ye “2/B yasası kapsamında sayılıp dedelerin miras olarak sahip oldukları ve yıllarca kullandıkları toprakları ve oturdukları evleri haksız yere ellerinden alınan köylülerin toprakları ve evleri kendilerine iade edilecektir” şeklinde değinerek, söz konusu uygulamayı devlet tarafından el konulan halka ait alanların iadesi olarak nitelendirmektedir.

Önceki dönemlerde 2/B ile orman sınırları dışına çıkarılmış alanları satıp 25 milyar dolar kazanacağını dile getirmiş olduğu halde, 2007 Genel Seçimlerindeki seçim beyannamesinde 2/B ile ilgili hiçbir bilgiye yer vermeyen AKP, 2011 yılındaki seçim beyannamesinde ise bu alanlardan gelir elde etme konusuna değinmeden, bu alanlardaki yapılaşmanın geçmiş yıllarda yapılan ihmaller neticesinde oluştuğunu, üstelik buralara geçmişte devlet tarafından altyapı hizmetleri sağlanmış olduğunu vurgulamaktadır. Beynamede; bu yerlerde köylere, beldelere, ilçelere, fabrikalara, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bina ve tesislerin de içinde bulunduğu 450 bin bina olduğu ve buralarda 1.5 milyon kişinin yaşadığı belirtilmektedir. Tekrardan orman vasfını kazanmasının mümkün olmadığı iddia edilen bu alanların yıllardır kullanıldığını belirten AKP, bu alanların kamu yararına tekrar düzenlenmesi gerektiğini savunmaktadır. Bunun için de; “2/B olarak adlandırılan bu arazileri kullanan vatandaşların sorunlarını kökünden çözmek amacıyla, gerekli yasal düzenlemeler tamamlanma aşamasına gelmiş olup, yeni dönemde yasalacak ve uygulama başlayacaktır. Böylece vatandaşlarımızı yıllardan beri meşgul eden, kullandıkları, oturdukları bu mekanların gerçek sahibi olmaları önündeki tüm engeller tamamen kalkmış olacaktır” şeklinde olayın mali

boyutunu es geçen, sanki vatandaşa buraların bedava verileceği izlenimini uyandıran bir seçim vaadine beyannamesinde yer vermektedir.

CHP, 2/B ile ilgili çözümünü “bedelli” ve “bedelsiz” olarak adlandırılabilen iki farklı öneriyle dile getirmektedir. CHP beyannamesindeki “2/B arazilerinin mülkiyet sorunu çözülecek, kullandıkları araziler orman köylüsüne bedelsiz verilecektir” ibaresi AKP’ninkine benzer bir seçim vaadini çağrıştırmaktadır. CHP’nin diğer önerisiyse; kentsel yerleşim alanına dönüşmüş veya turizm amaçlı kullanıma açılmış 2/B alanlarının mülkiyet sorununu hızla çözecekleri şeklindedir. CHP çözümün nasıl olacağı ile ilgili olarak beyannamesinde herhangi bir ayrıntı vermemesine rağmen, bu çözümünden elde edilecek kaynağın yeni orman alanlarının yaratılmasında kullanılacağını belirtmesi, bu çözümün “bedelli” olacağını göstermektedir.

15 parti içinden sadece CHP, 2/B konusuyla ilgili seçim bildirgesi dışında ayrı bir belge hazırlamıştır. “2/B Barış Projesi” adını verdiği bu belgede projenin gerekçelerini, uygulama aşamalarını ve beklenen sonuçlarını açıklamakta ve diğer 2/B söylemlerinden farkını ortaya koymaya çalışmaktadır.

Orman toplum ilişkileri

Seçime katılan partilerden sadece beşi (DP, DSP, MP, MHP ve CHP) orman köylüsünün durumunun iyileştirilmesine yönelik direkt beyanlarda bulunmuşlardır. DP orman köylüsünün temel sorununun geçim sıkıntısı olduğunu vurgulayarak, orman köylüsüne ve kooperatiflerine üretim için yeterli ve uygun şartlarda arazi, alternatif iş yeri ve gelişmiş bir ekonomik altyapı sunacaklarını beyan etmektedir. DP orman köylülerine mali destek sağlanması için ferdi kredileri uygun şekillerde arttıracaklarını ve kooperatiflere yapılan desteği arttıracaklarını bildirmektedir. DSP ise seçim beyannamesinde, ormanların orman köylülerinin yaşamlarını refah içinde sürdürebilecekleri ve orman odaklı avcılık ve ekoturizmin geliştirildiği alanlar olarak kullanılacağına değinmektedir.

MP parti programında, orman köylüsünün yaşam şeklinin düzenlenmesiyle orman

varlığının korunmasını bir bütün olarak görmektedir. Programda, orman köylüsünün adalet ve verimlilik içinde orman ve orman ürünlerinden istifadesinin sağlanacağını ve köylünün ormanların korunması ve geliştirilmesi konusunda en yararlı güç haline getirileceğine değinmektedir.

MHP seçim beyannamesinde “ormanların doğal gelişim sahaları içinde yerleşmiş ve ormancılık dışında başkaca bir iş yapmayan orman köylülerine, tarımsal üretim yapabileceği arazi tahsisleri yapılarak iskânları temin edilecektir. Bunlardan boşalan alanlar ormanlaştırılarak iskâna yasak bölgeye dönüştürülecektir” derken; Anayasa’nın 170. Maddesindeki orman içindeki köyler halkının orman dışındaki alanlara taşınması ile ilgili hükümleri ve 6831 sayılı “Orman Kanunu”nun pek de uygulanmayan 13. Maddesinin ilgili hükümlerini uygulamaya koyacağı izlenimini vermektedir.

CHP’nin seçim bildirgesinden ayrı olarak hazırladığı “41 Söz Veriyoruz” adlı seçim belgesinde; “orman köylümüzün, yaşadığı yerde işi, aşısı ve huzuru olacaktır” denmektedir. Ancak bunların nasıl yapılacağı konusunda bilgi verilmemektedir.

HEPAR ise orman köylerinde yaşayan kadınları göz önünde bulundurarak “evde, tarım ve orman işlerinde çalışan kadınlar da iş kanunu kapsamına alınacağı” vaadinde bulunmaktadır.

AKP daha genel bir ifadeyle “kırsal alanlardaki beşeri ve doğal kaynak potansiyeli, sürdürülebilir kalkınma yaklaşımı ile ele alınıp, kırsal nüfusun iş ve yaşam koşullarının iyileştirilmesinde önemli gelişmeler sağlandı. Türkiye tarihinin en büyük kırsal kalkınma hamlesini başlattık” şeklinde propagandasına devam etmektedir.

HSP seçim beyannamesinde, ormanlardaki tahribatı önlemek için başta orman köyleri olmak üzere kırsal kesimde linyit kömürü kullanımını teşvik edeceğini söyleyerek kırsal alanlardaki tek sorunu ısınma amaçlı kaçak odun kesimine indirgemektedir. HSP diğer yandan yurt genelinde ağaçlandırma seferberliği başlatacağını ve bu yolla 200 bin kişi istihdam edeceğini beyan etmektedir.

MMP de HSP gibi ağaçlandırma çalışmalarının işsizliği azaltıcı etkisini öne

çıkarak; “işsizlik maaşı talebinde bulunacak vatandaşlarımıza öncelikle verilecek ve önerilecek işler kapsamında Orman Bakanlığı bünyesinde kadrolu, devamlı ağaç dikim ekipleri kurulacak. Buna ek olarak karayolları çevreleri başta olmak üzere doğal ortamın geri dönüşümünü sağlayacak peyzaj timleri kurularak buralarda istihdam sağlanacak” demektedir.

Politika ve mevzuat değişiklikleri

CHP, seçim bildirgesinden ayrı olarak hazırladığı “41 Söz Veriyoruz” adlı seçim belgesinde; ormanlardan usulsüz faydalanmanın ve her türlü işgalin önüne geçmek için sosyoekonomik tedbirler alınacağını beyan etmektedir. Ancak bu tedbirlerin neler olacağı ve nasıl uygulanacağı konusunda bir bilgi vermemektedir.

HEPAR beyannamesinde “ağaçların kontrolsüz kesilmesi yasaklanacak ve izinsiz kesilen her ağaç için 10.000 TL para cezası uygulaması yürürlüğe konacaktır” diyerek kaçak kesimlerin ancak ağır para cezalarıyla önlenebileceğini iddia etmektedir.

HSP seçim beyannamesinde; ormanların korunması için önemli mevzuat değişikliklerinin yapılmasına ve araç-gereçler konusundaki eksikliklerin giderilmesine ihtiyaç duyulduğunu, yeni orman alanlarının oluşturulması için ise gerekli düzenlemeleri yapmaktan yana olduğunu belirtmektedir.

Genel bir ifade olmakla birlikte ormancılık örgüt yapısında değişiklik yapacağını bildiren tek parti DP’dir. DP Orman Bakanlığı’nı ayrı bir bakanlık olarak kuracağını beyan etmektedir. DP’nin suyun ormanlar ve ormancılıkla ilgisini vurgulayarak, su kaynaklarının doğru kullanılması ve suda her türlü israfın önlenmesi için “Su Kanunu”nu hemen çıkaracağını beyan etmesi gözden kaçmamaktadır.

AKP seçim beyannamesinde çalışmalarını devam eden “Çerçeve Su Koruma Kanunu, Temiz Hava Kanunu, Doğa Koruma Kanunu” gibi tasarıların kanunlaşmasını sağlayacağını bildirmekte, fakat, seçim sürecinde kanun hükmünde kararnamelerle değiştirdiği ormancılık örgüt yapısıyla ilgili herhangi bir bilgi vermemektedir.

MP ise parti programında su rejiminin ıslahı konusunda ormanın önemini vurgulamakta ve bu konuda yapacağı düzenlemeleri; “orman politikası, su rejiminin düzenlenmesi gibi toprak erozyonunu da önleyen uzun vadeli bir politikanın vasıtası olarak ele alınacaktır. Türkiye tabii bitki örtüsünün ve hayvan türlerinin korunması için gerekli tedbirler alınacaktır” şeklinde ortaya koymaktadır.

Plan proje ve kadastro çalışmaları

Sadece iki parti (AKP ve MHP) seçim beyannamelerinde kadastryla ilgili konulara yer vermektedir. MHP “orman kadastrusu ile genel kadastro birleştirilerek mülkiyet anlaşmazlıklarının giderilmesi temin edilecektir” demektedir. MHP ayrıca ormanların geliştirilmesi, bakım ve koruma hizmetlerinin yaygınlaştırılması, orman yangınlarının önlenmesi, söndürmeye ilişkin sonuç alıcı yöntemler geliştirilmesi sağlanacaktır demektedir.

AKP ise iktidarı döneminde orman kadastro işlemlerinin tamamlanacağını öngörüyor olsa gerek, kadastradan hiç bahsetmeden bu konudaki önemli eksikliklerden biri olan; tapu ve tescil işlemlerinin tamamlanacağını duyurmaktadır.

Ormanlık hizmetleri ve korunan alanlar

CHP seçim beyannamesinde “Çevre ve Doğa Koruma” başlığı altında: doğal zenginlikleri, biyolojik çeşitliliği, su havzalarını ve ormanları koruma altına alacaklarını; ekolojik dengeyi gözeterek, yaban yaşamı ile bitki ve hayvan türlerinin yaşama ortamlarının korunmasına özel önem göstereceklerini beyan etmektedir.

HEPAR beyannamesinde “Turizm, Çevre ve Orman” başlığı altında; “çiftliklerde kırsal turizm uygulanacak ve devletçe desteklenecek; yeni turistik yatırımlarda doğa ve kültürel uyumluluk ön planda tutulacak; nesli ve türü azalan hayvanlar için yaşadıkları bölge özellikleri dikkate alınarak, geniş çaplı milli parklar tesis edilecek” diye beyanda bulunmaktadır.

DSP beyannamesinde “toprak ve su kaynaklarını korumak, iklim değişikliğinin yarattığı ciddi sorunlara ilişkin etkin çözümleri sunmak için yetkin bir devlet

kurumu olarak ulusal bakış açısıyla yıllardır görev yapan ancak kapatılan Toprak Su Genel Müdürlüğü yeniden kurulacaktır” demektedir.

DP beyannamesinde “Çevre Politikamız” başlığı altında; “ormanların, biyolojik çeşitliliğin ve doğal değerlerin sadece ekonomik büyüme uğruna feda edildiği uygulamalar durdurulacak” demektedir.

AKP beyannamesinde “varış noktası yönetimine ağırlık verilerek golf, kış, dağ, termal, yat, kongre turizmi ve ekoturizm yaygınlaştırılacak ve turizm kentleri oluşturulacaktır” “doğal ve kültürel zenginlikleri ile önemli turizm potansiyeline sahip alanların, alternatif turizm türleri ile birlikte geliştirilerek, ‘Turizm Merkezi’ veya ‘Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi’ ilan edilmesine yönelik çalışmalar devam edecektir.” diyerek doğal alanları daha çok gelir getirici turizm alanları olarak görmektedir.

AKP “ülkeminin sahip olduğu biyolojik ve kültürel zenginliği ortaya çıkaran ve koruyan çok sayıda proje üretilip gerçekleştirilmiştir... 2003 yılında başlattığımız kent ormanı projesiyle, bugüne kadar 69’u il merkezlerinde ve 20 ilçe olmak üzere 89 yeni kent ormanı kurduk. Kent ormanı sayısı 2 katına çıkarılacaktır... Milli parklarımızın sayısını 50’ye, tabiat parkı sayısını ise 55’e çıkaracağız” diyerek hem propaganda, hem de vaat ölçüğünü geniş tutmaktadır.

MP parti programında; “Ağaç sanayi ve ormancılık geliştirilecek. Yeni kâğıt fabrikaları açılacak ve kâğıt sektöründe dünya liderliğine koşulacak... Doğada hazır bulunan ve uluslararası pazarlarda satış alanı bulan bitkiler için toplayıcı ekipler kurulacak ve bu bitkilerin buldukları mahalde alım ve işleme tesisleri açılacak.” diyerek hem asli, hem de tali orman ürünleri sanayilerini güçlendirecek öneriler geliştirmektedir.

Ağaçlandırma, özel ormancılık ve teşvikler

BBP beyannamesinde; “Gelecek kuşakların ihtiyaçlarını gözeterek, doğal kaynakları koruma/kullanma koşullarının belirlenmesi ve bu kaynaklara herkesin adil ve sağlıklı ulaşımını sağlayacak çevre yönetiminin kurulmasını sağlayacaktır”

demekte ve bu bağlamda çevreye yönelik geliştirdiği stratejiler içinde ormanlara da değinmektedir: “tarım ve orman arazilerinin amaç dışı kullanımının önüne geçilecek”, “ormanlaştırma, yeniden ormanlaştırma için TSK (Türk Silahlı Kuvvetleri) ve MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) ile işbirliğine gidilerek bu yöndeki faaliyetlerin diğer kurumları da kapsayacak şekilde artırılması sağlanacaktır” şeklindeki vaatler bu kapsamdadır.

DSP beyannamesinde bu konuda “Tarım toprakları arasında elverişsiz alanların olabildiğince mera ve orman kullanımına bırakılması sağlanacaktır. Orman ve meraların yeniden ıslahı ve geliştirilmesi sonucu hayvancılık sektörlerine sürekli ve sağlam bir destek sağlanacaktır.” denmektedir.

AKP; “Türkiye, iktidarımız döneminde orman varlığını arttıran nadir ülkelerden birisi olmuştur... Orman varlığımızı zenginleştirerek 21.6 milyon hektara çıkardık. Orman varlığımız ülke topraklarımızın %30’u olan 23.3 milyon hektara ulaşacaktır” şeklindeki sağlam temellere dayandırmadığı propaganda ve vaatlerini bu başlık altında da sürdürmektedir.

AKP seçim beyannamesinde ayrıca; “1992-2002 yılları arasında senelik ortalama olarak 75 bin hektarlık alanda ağaçlandırma ve bozuk ormanların ıslahı yapılırken, 2003-2009 yılları arasında bu rakam 7 misli artırılarak 501387 hektar alanda ağaçlandırma ve bozuk ormanların ıslahı gerçekleştirildi... 2008, 2009 ve 2010 yıllarında toplam 1448274 hektarlık alanda çalışma yapılarak, 814 milyon adet fidanı toprakla buluşturduk. Ağaçlandırmada dünyada ilk üçe girme başarısını gösterdik... Halen bütün alanlar değerlendirilmekte, karayolu kenarları, okulların bahçeleri, hastane ve cami avluları ile mezarlıklar ağaçlandırılmaktadır” demektedir. Oysa bu rakamların doğru olmadığı, “AKP öncesi yedi yıllık dönemde yılda ortalama 90 bin hektar olmak üzere toplam 655 bin hektarda “orman yetiştirme ve iyileştirme” çalışması yapılmıştır. AKP döneminde ise bu miktar 2.2 milyon hektara çıkmıştır. Başka bir söyleyişle AKP döneminde gerçekleştirilebilen çalışmalar 7 değil 3.5 kat

artmıştır. Ancak, söz konusu çalışmaların % 64’ü ağaçlandırma değil, “bozuk/verimsiz” sayılan ormanlarda öteden beri yürütülen “iyileştirme” çalışmasıdır” (Çağlar, 2011) şeklindeki değerlendirmeyi ve asıl işi ağaçlandırma yapmak olan Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü’nün rekorların kırıldığının iddia edildiği bu yıllarda yılda sadece 50400 ha.’lık ağaçlandırma yapmayı planladığını (Atmış ve Günşen, 2009) hatırlatmak gerekmektedir.

MHP ise seçim beyannamesinde ormancılığın desteklenmesi amacıyla orman köylüsüne ve talep eden gerçek ve tüzel kişilere, belirli şartlar ve sürelerle, bedelsiz arazi tahsis edilerek özel ormancılığın geliştirileceğini vaat etmektedir.

Orman ve çevre

CHP seçim bildirgesinde; “Çevre ve Doğa Koruma” başlığı altında: çevrenin talanına dur diyeceklerini; doğal zenginlikleri, biyolojik çeşitliliği, su havzalarını ve ormanları koruma altına alacaklarını; ekolojik dengeyi gözeterek, yaban yaşamı, bitki ve hayvan türlerinin yaşama ortamlarının korunmasına özel önem göstereceklerini; doğal ve ekolojik sit alanlarının imar rantlarına kurban edilmesini engelleyerek, bu alanların korunarak kullanılması ve gelecek nesillere aktarılması için finansman destekleri sağlayacaklarını; çevre hukukunu taraf olunan uluslararası sözleşmeler, AB müktesebatı ve ulusal ihtiyaçlar doğrultusunda güncelleyeceklerini; çevre politikalarının oluşturulmasında ve uygulanmasında STK ve üniversitelerin katılımını sağlayacaklarını; çevre ve doğa koruma bilincinin arttırılmasını ulusal eğitim sisteminin bir parçası haline getireceklerini beyan etmektedir.

Diğer taraftan CHP, doğal kaynakların, madenlerin ve su kaynaklarının, ulusal çıkar ve toplum yararına, ekonomik ölçütler ve çevreye duyarlılık ilkesi çerçevesinde, en verimli şekilde değerlendirilmesini sağlayacağını, “Doğal Kaynakların Yönetimi” başlığı altında doğal kaynakların yolsuzluk ve kötü yönetim sonucunda ticari rant konusu edilmesine son vereceğini, su kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi için uzun vadeli planlar uygulayacağını; suyun etkin ve sürdürülebilir kullanımı için

farkındalık artırıcı faaliyetlerin yayılmasını destekleyeceğini, erozyon ile mücadele için gerekli kaynağı aktaracağını beyan etmektedir.

CHP ayrıca 2011 Genel Seçimleri için hazırladığı “Türkiye’ye 41 Söz Veriyoruz” adlı belgede “çevre talanına dur denecek, ormanlık alanlar korunacak” tır şeklinde seçmenlere söz vermektedir. CHP, temiz hava, temiz su ve yeşil çevre gibi öğelerden oluşan “Çevre Hakkı”nın sağlanmasının temel önceliklerinden biri olduğunu beyan ederken, özellikle doğayla barışık sürdürülebilir kalkınma anlayışını savunduğunu belirtmektedir.

EMEP seçim beyannamesinde “doğayı, çevreyi, havayı, suyu, toprağı kapitalistlere peşkeş çeken, Türkiye’yi çöplüğe çeviren tüm girişimler engellenecektir. Akkuyu ve Sinop Nükleer Santral projeleri iptal edilecektir. Ormanların, madenlerin yağmalanmasına son verilecek, siyanürle altın arama ruhsatları iptal edilecek, doğayı tahrip eden altın arama projeleri kaldırılacaktır. Alliano, Hasankeyf, Munzur Vadisi, Fırtına Vadisi gibi tarih, doğa ve kültür zenginliklerimizi tehdit eden HES projeleri iptal edilecektir. Kurtarma ve yeryüzüne çıkarma çalışmaları derhal başlayacaktır.” diyerek, ülke gündemini meşgul eden somut çevre sorunlarına karşı doğa ve toplumdaki net bir tavır aldığını göstermektedir.

HSP beyannamesinde, enerji için gelecek kuşaklara ait olan zenginliklerin geri dönüşü olmayacak şekilde yağmalanmasına asla izin vermeyeceğini, bu nedenle baraj ve akarsular üzerine kurulacak HES’lerin yapımı ve işletilmesi sırasında çevrenin tahrip edilmemesine azami şekilde dikkat edileceğini, bu tür yatırımların yapılacağı bölge sakinlerinin katılımı ile doğal ve kültürel zenginliklerin dökümü çıkartılarak, alınacak kararlara insanların ortak edileceğini bildirmektedir.

SP beyannamesinde “Çevre” başlığı altında “Yeryüzü, bize atalarımızdan kalan bir miras değil, torunlarımızın bize emanetidir. Bu nedenle Saadet Partisi iktidarında çevrenin korunmasına önem verilecek ve halkın çevreyi koruma bilinci geliştirilecek ve çevreyi koruma amacıyla kurulan kuruluşlar desteklenecektir. Özenli

bir planlama ve yönetim ile dünyanın doğal kaynakları, hava, su, toprak, flora ve fauna, özellikle de doğal ekosistemleri korunacaktır. Kalkınma ve sanayileşme çabalarını sürdüren ülkemizde ciddi çevre sorunları vardır. Ülke genelinde erozyon, çarpık kentleşme ve buna bağlı altyapı sorunları yoğun olarak yaşanırken, özellikle batı bölgelerimizde sanayileşmeden kaynaklanan çevre kirlenmesi tehlikeli boyutlara ulaşmıştır. Ülkemizin büyük bir bölümünde bitki örtüsü ve ormanlar azalmaktadır.” şeklinde tespitler yapmıştır.

SP bu tespitler doğrultusunda; “Çevre tahrip edilmeden sürdürülebilir bir kalkınma, partimizin başlıca hedeflerinden biridir. Saadet Partisi, üretim ve tüketimde insan ile doğa arasındaki dengeyi, insan sağlığını ve doğal dokunun korunmasını esas alan çevre politikaları geliştirecektir. Bu politikaların temeli eğitim olacaktır; her kademedeki çevre bilincinin geliştirilmesi için eğitim programları hazırlanacaktır. Çevre konusunda uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliğine ve yerel yönetimlerin etkin kılınmasına imkân sağlayacak yasal düzenlemeler yapılacaktır.” şeklinde öneriler içeren vaatlerde bulunmaktadır.

DSP, beyannamesinde korumacı bir yaklaşım sergileyerek, HES inşaatlarının ve maden aramalarının çevre ve orman zenginliklerinin yok edilmesi pahasına gerçekleştirilmesine izin vermeyeceğini, doğaya ve doğal yaşama zarar veren girişimleri durduracaklarını belirtmektedir.

DP beyannamesinde “Enerji Politikamız” başlığı altında “HES potansiyelimizi güncel yağış-su rejimi, iklim değişikliği senaryolarına bağlı yağış-su rejimi senaryoları, uluslar arası düzeyde kabul görmüş ekosistem ve biyoçeşitlilik koruma kriterleri, entegre havza yönetimi kriterleri, şehirlerin artan su ihtiyacı, değişen tarımsal üretim –sulama ihtiyaçları gibi faktörlere göre yeniden belirleyeceğiz” demektedir.

DP beyannamesinde “Çevre Politikamız” başlığı altında ise; “binlerce yıllık tabiat varlıklarımızın, kültür ve tarihi mirasımızın siyasi çıkarlar uğruna yok edilmesine izin vermeyeceğiz... Nükleer enerji politikamızın temeli, halkımızın güvenliği ve doğanın korunmasıdır... HES’lerin zeytincilik

alanları, üzüm bağları gibi değerli tarım alanlarında yanlış planlanmasına dur diyecek, doğayı ve ekonomiyi baltalamayacağız... Gelecek nesillere yeşil ve yaşanabilir bir ülke bırakacağız... Doğa çöplük değildir, atık servettir. Daha az atık üreten projeleri ve atık geri dönüşüm projelerini desteklemek önceliğimiz olacak... Sel, kuraklık, taşkın, orman yangınları gibi afetlere sebep olan yanlış planlamalara ve rant sağlamak amacıyla verilen imar izinlerine dur diyeceğiz” şeklinde vaatlerde bulunmaktadır.

DP beyannamesinde ayrıca “Gerçekçi bir iklim değişikliği politikası uygulayacağız” diyerek iklim değişikliği ile mücadelenin üzerinde özellikle durmaktadır. “orman alanlarının korunması en etkin iklim değişikliği mücadele yöntemimiz olacak... Ormancılık sektörümüzü dünya karbon piyasasında güçlü hale getireceğiz... Ormancılık projelerinin sayısı ve bunlar vasıtasıyla kazanılan karbon gelirleri önemli bir düzeye ulaştığında ‘ormancılık karbon fonu’nu kuracağız’. Ormancılık karbon fonunu karbon gelirlerini ormancılık projelerinde kullanılacak bir döner sermaye olarak büyüteceğiz. Ormanlarımızın karbon kredilerindeki payının artırılması için özel sektörümüzün orman koruma projelerine teşvik vereceğiz... Ülke çapında modern enerji ormanları oluşturacağız. Biyokütle santralleri kurarak, enerji açığımızın azaltılmasına katkı sağlayacağız” şeklindeki ifadelerle küresel iklim değişikliğine, karbon ticaretine ve biyokütle enerjisine verdiği önemi vurgulamaktadır.

DP beyannamesinde ayrıca; Sel, kuraklık, taşkın, orman yangınları gibi afetlere sebep olan yanlış planlamalara ve rant sağlamak amacıyla verilen imar izinlerine dur diyeceğiz” diyerek orman yangınlarının özellikle planlama hatalarından ve rant için çıktığına vurgu yapmaktadır.

AKP beyannamesinde çevre başlığında da diğer başlıklarda rastlandığı gibi; “AK Parti iktidarı, çevrenin korunması için dev yatırımlara imza atmıştır. Bu amaçla gerçekleştirilen yatırımlarla ilgili bazı veriler şunlardır: Milli Park sayısı 2002’de 33, 2010’da 41, Tabiat Parkı sayısı 2002’de 17, 2010’da 42, kent ormanı sayısı 2002’de 0, 2010’da 89... Türkiye’yi, orman

yangınlarıyla mücadelede çevre ülkelere de her an yardım edebilecek güçlü bir orman yangını söndürme sistemine kavuşturduk” şeklinde propaganda içerikli bilgilere rastlamak mümkündür.

Ayrıca AKP; “ülke genelinde biyolojik çeşitlilik varlığı tespit edilecek ve korunması için gereken bilimsel ve teknolojik altyapı tesis edilecektir... İklim değişikliğine uyum ve sera gazı sınırlandırılmasına yönelik sektörel politikalara ağırlık verilecektir... Hava kalitesi, atık yönetimi, su kalitesi, doğa koruma, kimyasallar yönetimi, endüstriyel kirlilik kontrolü ve risk yönetimi, genetiği değiştirilmiş organizmalar, gürültü yönetimi gibi alanların altında yer alan ve sürekli gelişen Avrupa Birliği Çevre Müktesebatına uyum çalışmaları tamamlanacaktır... Tüm dünyanın, önümüzdeki dönemde çevre politikalarının temelini teşkil edecek; iklim değişikliği, biyoçeşitlilik, çevre sağlığı ve sürdürülebilir kalkınma konularında AB standartları gerçekleştirilecektir... Partimiz; çevre ve şehircilikte kalkınma için; başta AB standartları olmak üzere, Kyoto Protokolü ve Meksika Cancun İklim Değişikliği Konferansı kararlarını ‘tavizsiz’ hayata geçirecektir.” şeklindeki, dünyada gündemde olan çevre sorunlarının Avrupa Birliği çerçevesinde ve uluslar arası anlaşmalar boyutunda çözümü için çalışacağını vaat etmektedir.

MHP seçim beyannamesinde; Çevre sorunlarını kalkınma-çevre koruma ikilemi yerine, akılcı bir koruma, kullanma ve geliştirmeyi öngören sürdürülebilir kalkınma modeli ile aşarak, gelecek nesillere temiz, doğal ve kültürel değerleri korunmuş yaşanabilir bir çevrenin bırakılması, çevre politikalarının esasını oluşturacaktır... Ekonomik ve sosyal politikalar arasında uyum sağlanacaktır... Kalkınma gerçekleştirilirken insan sağlığı, ekolojik denge, kültürel, tarihi ve estetik değerler korunacaktır... Ülkemizin sahip olduğu biyolojik çeşitliliğin ve genetik kaynakların araştırılması, korunması ve ekonomik değer kazandırılması sağlanacaktır” şeklinde vaatlerde bulunmaktadır.

MHP orman yangınlarıyla ilgili olarak “orman yangınlarının önlenmesi ve söndürmeye ilişkin sonuç alıcı yöntemler geliştirilmesi sağlanacaktır” diye beyanda

bulunmaktadır. Ancak bu yöntemler ve nasıl uygulanacağı konusunda herhangi bir bilgi vermemektedir.

2002 ve 2007 genel seçimleriyle karşılaştırmalar

Bu bölümde 2011 Genel Seçimlerinde ilk üç sırayı alan AKP, CHP ve MHP'nin 2002 ve 2007 yıllarında yapılan genel seçimlere göre orman ve ormancılık alanındaki düşüncelerindeki değişimler sorgulanmıştır. Bunun için Atmış (2003b; 2008)' tan yararlanılmıştır.

AKP 2002 yılında mülkiyeti devlette kalmak üzere ağaç dışındaki orman ürünleri üzerindeki kullanma hakkı ve muhafaza sorumluluğunu orman köylüsüne devretme, ormanların yönetimi için 50 yıllık ana plan yapma ve odun dışı ürünleri kullanma hakkı üzerinde dururken, 2007 ve 2011'de bu konularda hiçbir görüş belirtmemektedir.

Yönetimde olduğu 2002-2007 yılları arasında ormancılık alanında anayasal düzeyde önemli değişiklikler yapmaya kalkan AKP, 2002 ve 2007 seçim beyannamelerinde politika ve mevzuat değişiklikleri yapacağı konusunda hiçbir ifadeye yer vermemişken, 2011'de Çerçeve Su Koruma Kanunu, Temiz Hava Kanunu, Doğa Koruma Kanunu gibi tasarıları kanunlaştıracağını, AB muktesebatı ve uluslararası sözleşmeleri ulusal mevzuata kazandıracağını vaat etmektedir. Ayrıca daha önceki seçim beyannamelerinde 2/B konusuna hiç yer vermeyen AKP, 2011'de 2/B alanlarının kamu yararına tekrar düzenlenmesi gerektiğini savunarak, bu konudaki yasal düzenlemenin hazır olduğunu bildirmektedir. Yani AKP önceki yıllardan farklı olarak 2011 seçim beyannamesinde ormanlar hakkında önemli mevzuat değişikliklerini gündeme getirmektedir.

2002 yılında korunan alanlara hiç değinmeyen AKP, 2007 yılında biyolojik çeşitlilik, ekoturizm, ekotarım, kent ormanı, yeşil kuşak ormancılığı gibi kavramları gündeme getirmiştir. Bu konulara olan ilgisini 2011'de daha da arttıran AKP, dönemlerinde kurulan kent ormanı, milli park ve tabiat parkı sayısının yüksekliğinden bahsetmekte ve bu sayıların daha da arttırılacağını vaat etmektedir. AKP, iktidarı döneminde Türkiye'yi orman alanını arttıran

nadir ülkelerden biri yapmakla öğünmekte ve dönemlerinde orman alanı oranını %30'a ulaştırma vaadinde bulunmaktadır.

2007'de, 2002'deki özel ormancılığı destekleme söylemlerinden vazgeçmiş olan AKP, 2011'de de 2007'deki gibi; daha çok iktidarı döneminde yaptığını iddia ettiği, farklı uzmanlar tarafından eleştirilen yüksek ağaçlandırma miktarlarını öne çıkarmaktadır.

AKP, çevre ve orman konusunu daha çok sürdürülebilir kalkınma ekseninde ele almakta, doğal kaynak, biyolojik çeşitlilik, iklim değişikliğine uyum, çevre bilincinin yaygınlaştırılması, katılımcılık gibi kavramlara atıfta bulunmaktadır. Daha önceki yıllarda vurgulamadığı AB standartları ile Kyoto Protokolü ve Meksika Cancun İklim Değişikliği Konferansı gibi uluslararası gelişmeleri ulusal mevzuat ve uygulamalara yansıtacağını vaat etmektedir. Fakat, bu söylemlere rağmen AKP'nin orman kaynaklarına yaklaşımının; doğal alanların daha yoğun şekilde kullanımına olanak veren "Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanun Tasarısı" gibi formülasyonlarla ormanlardan, ormancılık dışı amaçlarla sağlanan gelir miktarını maksimum kılacak çabalara daha yakın olduğunu söylemek mümkündür.

CHP 2002 yılındaki ormanların korunması ve işletilmesinin orman köylüsü ve kooperatiflere devredilmesi iddiasını, 2007 yılında da benimsemiş olduğu halde 2011'de sürdürmemektedir.

CHP'nin 2011'de kamuoyuyla paylaştığı, yeniymiş gibi görünen 2/B alanlarına bedelli ve bedelsiz çözüm getiren öneri, aslında bu alanları kırsal alandakiler ve kentsel yerleşime dönüşmüş veya turizm amaçlı kullanılan 2/B alanları diye katagorize ettiği 2007 seçim bildirgesindeki önerinin aynısıdır. CHP bu seçimde bu öneriyi seçim bildirgesi dışındaki belgelerle daha da detaylandırmış ve kamuoyunda daha fazla tartışılmasını sağlamıştır.

2002'de ormanlardan sağlanan gelirin önemli bir bölümünün orman köylüsüne aktarılmasını savunan ve ormanların korunup işletilmesinde "devlet-orman köylüsü-kooperatif" işbirliğini öne çıkaran CHP, 2007'de "orman köylüsünü devletle sürekli kavgalı olmaktan kurtaracağız" iddiasıyla, orman ürünleri üretimi, tohum ve fidan

üretimi, ağaçlandırma, erozyon kontrolü vb. işleri orman köylüsüne yaptırarak orman köylüsünün gelirlerini arttıracığı inancını taşımaktaydı... 2011’de ise orman köylüsünden oldukça az bahsederek sadece; “orman köylümüzün, yaşadığı yerde işi, aşı ve huzuru olacaktır” demektedir.

CHP 2011 Secim Bildirgesi’nde çevre ve ormancılık konularına daha çok yer verdiği gibi, bu konuları daha ayrıntılı olarak ele almaktadır. Çevre talanına dur demekten, biyolojik çeşitliliği, su havzalarını, ormanları, yaşam ortamlarını, doğal ve ekolojik sit alanlarını tavizsiz korumaya ve erozyonu önlemeye, STK ve üniversitelerle işbirliğinden, ilgili uluslararası standartların (AB Müktesebatı gibi) ulusal mevzuata dahil edileceğine kadar çok geniş bir perspektifi öncekilerden farklı olarak 2011 seçim bildirgesine dahil etmiştir.

MHP, 2002 yılındaki seçim bildirgesinde; “orman köylüsüne ormanlara zarar vermeden yapılabilecek iş imkanları açılacaktır” diyerek, bazı orman işlerinin orman köylülerine yaptırılmasını savunurken 2007 ve 2011’de aynı vurguyu yapmamaktadır. Fakat, 2011’de orman köylüsünün tarımsal üretim yapabileceği alanlara taşınması ve bu şekilde işlendirilebileceği fikrini savunmaktadır.

MHP 2002 yılındaki seçim bildirgesinde bulunan orman kadastrosu ve genel kadastronun birleştirileceği ve özel ormancılığın teşvik edileceği” şeklindeki yaklaşımlarını 2007 ve 2011’de de sürdürmektedir. MHP çevre ve ormancılık konularına yaklaşımını 2011 yılında 2002 ve 2007 yıllarından daha ayrıntılı şekilde ele alarak; ormanlardan çok amaçlı yararlanma, devamlılık, katılımcılık, biyolojik çeşitlilik, uzmanlaşma, su ve yaban hayatının ve ekosistemin etkin korunması gibi kavramları gündeme getirmektedir. Ayrıca; “ülkemizin sahip olduğu biyolojik çeşitliliğin ve genetik kaynakların araştırılması, korunması ve ekonomik değer kazandırılmasının sağlanması” yönünde çalışmalar yapacağını duyurmaktadır.

Sonuç

Bulgular kısmındaki bilgiler değerlendirildiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşmak mümkündür: 2011 seçim

sonuçlarına göre Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne girmeyi başaran üç partinin (AKP, CHP ve MHP) seçim bildirgesini daha ciddi hazırlamış partiler olduğu söylenebilir. Bu partiler seçim bildirelerinde ormancılıkla ilgili konulara diğer partilere göre daha fazla yer vermişlerdir. Fakat, seçim bildirgesinde ormanlara ayrılan yerin diğer partilere göre çok olması, bu partilerin hazırladıkları belgelerin yeterli olduğu anlamına gelmemektedir. Örneğin; bu tür belgelerin hem içerik, hem de biçim yönünden pek süslü, ancak aynı zamanda bomboş belgeler olabildiği, anılan belgelerde ormanlar ve ormancılıkla ilgili hemen tümüyle gerçek dışı açıklamalar yapılarak, “suya tirit” hedeflere yer verilebildiği belirtilmektedir (Çağlar, 2011)

Seçime giren partilerden sadece DP ormanların mülkiyetini köylüye devredeceğini söyleyerek, ormanların mülkiyetinin özelleştirilmesinden yana bir tutum aldığını beyan etmektedir. Diğer partiler önceki yıllarda olduğu gibi; orman mülkiyetinin özelleştirilmesiyle ilgili bir açıklamada bulunmamaktadır.

Önceki yılların aksine 2/B konusu birçok partinin seçim bildirgesinde yer almaktadır. Fakat partilerin beyanları sorunun kalıcı bir şekilde çözümünü gündeme getirmekten çok uzak kalmaktadır. Partiler bu alanların satışından elde edilecek gelirleri pek gündeme getirmemektedir. Partilerin konuya yaklaşımında; sadece vatandaşın devlet tarafından gasp edilmiş haklarının iade edileceği şeklinde dile getirilen faydalanmacı bir bakış hakimdir. Ne yazık ki bu yaklaşım ucuz bir seçim vaadi olmaktan öteye gidememektedir. AKP ve CHP’nin önceki yılların aksine, konuyu oldukça ayrıntılı olarak ele aldıkları, fakat iki partinin de konunun ormanlar ve toplum yararına çözümünden oldukça uzak oldukları söylenebilir.

Siyasal partiler, orman toplum ilişkilerini önceki yıllarda olduğu gibi, sadece orman köylüsünün kalkındırılması düzeyinde ele almakta ve orman köylüsünün fakirliğinin sadece ormandan elde edilecek gelirlerle ve sadece ormancılık örgütünün çalışmalarıyla önlenebileceği yanılgısını sürdürmektedirler. Günümüzde “Orman Toplum İlişkilerinin” sadece orman köylülerini ilgilendirmediği,

toplumun diğer kesimlerinin de ormanlarla çok yakın ilişkide olduğu, örneğin orman toplum ilişkilerini “kırsal nüfusun ormanla ilişkisi” ve “kentli nüfusun ormanla ilişkisi” şeklinde ikiye ayrıldığı düşünüldüğünde (Ekizoğlu, 1997; Özdönmez ve ark., 1999, Atmış, 2004), partilerin kentli-orman ilişkileri üzerinde durmadıkları ve farklı ilgi gruplarını göz ardı ettikleri görülmektedir.

Geçmişte uygulanan ormancılık politikaları yeterince değerlendirilemediği için; bazı partiler daha önce uygulanmaya çalışılmış, fakat başarı sağlamamış yanlış politikaları tekrar gündeme getirmekte veya mevzuatta bulunan pek çok konu sanki hiç yokmuş gibi yeniden önerilebilmektedir.

Partilerin ormancılık hakkında ciddi projeleri olmadığı gibi, sadece AKP ve MHP'nin orman kadastrosunun tamamlamak gibi bir vaadi vardır. MHP zaten uygulanmakta olan bir öneriyi gündeme getirirken, AKP orman kadastro işlemlerinin bittiğini düşünüyor olsa gerek, kadastro konusuna hiç girmeden tapu ve tescil işlemlerinin tamamlanacağını duyurmaktadır.

Ormancılık hizmetleri ve korunan alanlar konusuna, siyasi partilerin önceki yıllara göre daha çok önem atfettikleri görülmektedir. Korunan alanlara verilen önemin bir kısmı gerçekten ekolojik zenginliğin korunması anlayışından kaynaklansa da, önemli bir kısmının bu alanlara yönelecek turizm talebine ve sağlanacak turizm gelirlerine odaklandığını söylemek mümkündür.

Sadece dört parti devletin yaptığı ağaçlandırma miktarlarının artırılması veya özel ağaçlandırmaların teşvik edilmesi konularında değerlendirme yapmaktadır. BBP, TSK ve MEB gibi devlet kurumlarıyla ortak ağaçlandırmalar yapmayı, AKP uzmanlar tarafından abartılı bulunan ağaçlandırma rakamlarını daha da arttırmayı, DSP verimsiz tarım alanlarının ağaçlandırılarak ormana dönüştürülmesini, MHP ise özel ormancılığın teşvik edilmesi amacıyla bedelsiz arazi tahsislerini hedeflemektedir.

Partilerin çoğu “Orman ve Çevre” konusuna diğer konulara göre daha yoğun ilgi göstermektedir. Sekiz ayrı parti (AKP, CHP, MHP, EMEP, HSP, SP, DSP, DP) bu konuda farklı söylemlerde bulunmuş olsalar da, çevre sorunlarının çözümü konusunda

çeşitli öneriler geliştirmişlerdir. Özellikle CHP, EMEP, HSP, DSP ve DP gibi muhalefet partileri beyanlarında; “çevrenin talanı” “imar rantları”, “ticari rant”, “peşkeş çekilen”, “yağmalanan madenler”, “siyasi çıkarlar uğruna yok edilen”, “rant amaçlı imar izinleri” gibi tepkisel ifadelerle yer vermiştir. CHP, HSP, SP gibi partiler çevre ve ormancılık sorunlarının çözümünde eğitim ve bilinçlendirme çalışmalarını öne çıkarırken, diğer partiler daha çok politika değişikliklerini gündeme getirmektedir.

AKP, 2011 Genel seçimlerinde; yasal düzenlemelere ve özellikle 2/B ile orman dışına çıkarılmış orman alanlarının nasıl değerlendirileceği konusuna daha önceki seçim beyannamelerinin aksine yer vermektedir. Bu parti kent ormanı, ağaçlandırma ve korunan alan konularına en fazla yer veren partidir. Fakat, AKP seçim beyannamesinde daha çok 2002'den beri iktidarda oldukları süre içinde yaptıklarını düşündükleri icraatların propagandası olarak algılanabilecek bir dil kullanıldığını vurgulamak gerekmektedir.

CHP'nin, orman köylüsüne daha önceki yıllarda verdiği önemi, 2011 beyannamesinde vermediği, 2/B konusunu önceki yıllardan daha ayrıntılı olarak ele aldığı ve özellikle çevre ve orman başlığına girebilecek ifadelerle son beyannamesinde daha fazla yer verdiği görülmektedir.

MHP'nin orman köylerinin taşınması ve orman kadastrosunun bitirilmesi konusundaki önerileri mevzuatta zaten yer alan ve hiç de yeni sayılamayacak önerilerdir. MHP de CHP gibi çevre ve ormancılık konusuna yaklaşımını daha önceki yıllara göre ayrıntılandırmıştır.

Sonuç olarak; 2002 ve 2007 Genel Seçimleri için yapılan benzer çalışmalarda ortaya konan değerlendirmelerin pek de değişmediği görülmektedir. Siyasi partilerin ormana gereken önemi vermediklerini ve ormancılık hakkında tutarlı politikalar oluşturmadıklarını bu çalışma sonucunda da söylemek mümkündür. Oysa Türkiye'de sürdürülebilir ormancılığın gelişmesi için ormancılık politikalarını orta ve uzun vadeli planlara dayandırmaları, bunun için kendi AR-GE birimlerinden, üniversitelerden ve sivil toplum örgütlerinden destek almaları gerekmektedir (Atmış, 2008).

Kaynaklar

Anonim, 2005. Çevre-Orman ve Halk İlişkileri Raporu. I. Çevre ve Ormancılık Şurası (22-24 Mart 2005-Antalya) Çalışma Belgesi. Çevre ve Orman Bakanlığı Yayını. Ankara. S: 223-244.

Atmış, E., 2003a. Dünyada ve Türkiye’de ormancılıkta katılım. II. Ulusal Ormancılık Kongresi (19-20 Mart 2003) Kitabı. TOD Yayını. Ankara. S:81-101.

Atmış, E., 2003b. Ormanlarımız ve siyasi partiler. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Bitkisel Üretim Hayvancılık ve Ormancılığımız Kongresi (3 Kasım 2003) Bildiriler Kitabı. Tarım Orkamsen Yayını. Ankara. S: 189-209.

Atmış, E. 2004. Ormanlar üzerindeki kent kökenli baskılar ve kentli duyarlılığı I. Ulusal Kent Ormancılığı Kongresi Bildiriler Kitabı. 9-11 Nisan 2004, Ankara, S: 401-413.

Atmış, E. 2008. 2007 Genel seçim bildireleri çerçevesinde siyasi partiler ve ormancılık ilişkileri. Bartın Orman Fakültesi Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 14, s: 33-42.

Atmış, E. ve Günşen, H. B., 2009. Türkiye’de hükümetlerin ormancılık politikaları ve uygulamaları üzerine eleştirel bir değerlendirme: AKP Örneği. Orman ve Av Dergisi. Türkiye Ormancılar Derneği yayını. 2009/2; 33-42.

Bulut, P. ve Güven, S., 2010. Primary Education in Political Parties’ Programs. Eğitimde Kuram ve Uygulama-Journal of Theory and Practice in Education. 2010, 6(2): 281-300

Çağlar, Y., 2011. AKP, ormanlarımızda ve ormancılığımızdaki gerçekleştirmeleri de saptırıyor. <http://www.odatv.com/n.php?n=akpnin-secim-beyannamesinde-orman-yalanlari-3004111200>

Ekizoğlu, A., 1997. Orman toplum ilişkilerinin ormanların azalmasına etkileri. Birlik Haberleri Dergisi. TMMOB Yayını. Yıl: 24. Sayı: Mart 1997. Ankara. S: 25-29.

Eryılmaz, A. Y., 1985. Ormancılık Politikası Ders Notları. KTÜ Orman Fakültesi Yayını. Yayın No: 96. 213 S. Trabzon.

Gümüş, C., 2004. Ormancılık Politikası. Cilt 1. KTÜ Orman Fakültesi Yayını. Fakülte Yayın No:34. 444 S. Trabzon.

Kapani, N., 1998. Politika Bilimine Giriş. Bilgi yayınevi. 25. Basım. Ankara. 219 S.

Karasar, N., 2004. Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Kavramlar-İlkeler-Teknikler. Nobel yayın tanıtım. Ankara.

Krott, M., 2005. Forest Policy Analysis. Avrupa Orman Enstitüsü (EFI) ve Springer Yayını. Dordrecht/Hollanda. 323 S.

Özdönmez, M., İstanbullu, T., Akesen, A. ve Ekizoğlu, A., 1996. Ormancılık Politikası. İÜ. Orman Fakültesi Yayını. Yayın No:435. 417 S. İstanbul.

Özdönmez, M., Akesen, A. ve Ekizoğlu, A., 1999. Halkla İlişkiler. İstanbul Üniversitesi Yayını. Yayın No:4225. 101 S. İstanbul.

REGA, 2011. Yüksek Seçim Kurulu Kararı, 23/06/2011 tarihli Resmi Gazete.

Sakal, M., 1998. Siyasal Karar Alma Sürecinde Yeralan Aktörler ve Roller. DEÜİBF Dergisi. Cilt:13, Sayı: 1, Yıl:1998, S:211-230.

Yararlanılan Siyasal Parti WEB Siteleri

AKP, www.akparti.org.tr (27 Nisan 2011)

BBP, www.bbp.org.tr (07 Temmuz 2011)

CHP, www.chp.org.tr (27 Nisan 2011)

DP, www.dyp.org.tr (13 Haziran 2011)

DSP, www.dsp.org.tr (13 Haziran 2011)

DYP, www.dyp.com.tr (05 Temmuz 2011)

EMEP, www.emep.org (13 Haziran 2011)

HEPAR, www.hakveesitlik.org (13 Haziran 2011)

HSP, www.hasparti.org.tr (13 Haziran 2011)

LDP, www.ldp.org.tr (13 Haziran 2011)

MHP, www.mhp.org.tr (28 Nisan 2011)

MMP, www.mmp.org.tr (13 Haziran 2011)

MP, www.milletpartisi.org (13 Haziran 2011)

SP, www.sp.org.tr (29 Nisan 2011)

TKP, www.tkp.org.tr (13 Haziran 2011)